

st. bryg. **Marian SOCHACKI**

gł. specjalista KCKRiOL KG PSP

st instruktor ratownictwa wysokościowego KSR-G

RATOWNICTWO WYSOKOŚCIOWE W KRAJOWYM SYSTEMIE RATOWNICZO – GAŚNICZYM

Streszczenie

Autor opisuje organizację, działanie oraz miejsce ratownictwa wysokościowego w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym (KSR-G)

Summary

The author describes organization, working and place of rope rescue in National Firefighting and Rescue System (KSRG).

Specjalizacja ratownictwa wysokościowego działająca w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego obejmuje Specjalistyczne Grupy Ratownictwa Wysokościowego (SGRW) PSP, OSP ale także dawnych Zakładowych Straży Pożarnej lub sformowanych w ich miejsce Zakładowych Służb Ratowniczych (ZSR) współdziałających w ramach KSR-G. Ich zadaniem jest niesienie pomocy osobom poszkodowanym i zagrożonym, znajdującym się poza zasięgiem i możliwościami użycia standartowego sprzętu i technik wykorzystywanych w Państwowej Straży Pożarnej oraz w innych służbach i podmiotach ratowniczych. Realizowane jest ono przy wykorzystaniu technik alpinistycznych, śmigłowców oraz innego sprzętu. Specjalizacja ta działa oficjalnie w straży pożarnej od prawie dwudziestu siedmiu lat.

W 2007 roku PSP przeprowadziła **480** akcji z użyciem sprzętu ratownictwa wysokościowego. Zanotowano spadek tego typu działań o **1,2%** w stosunku do roku 2006.

Statystyka zdarzeń w rozbiciu na województwa i miasta-aglomeracje wojewódzkie.

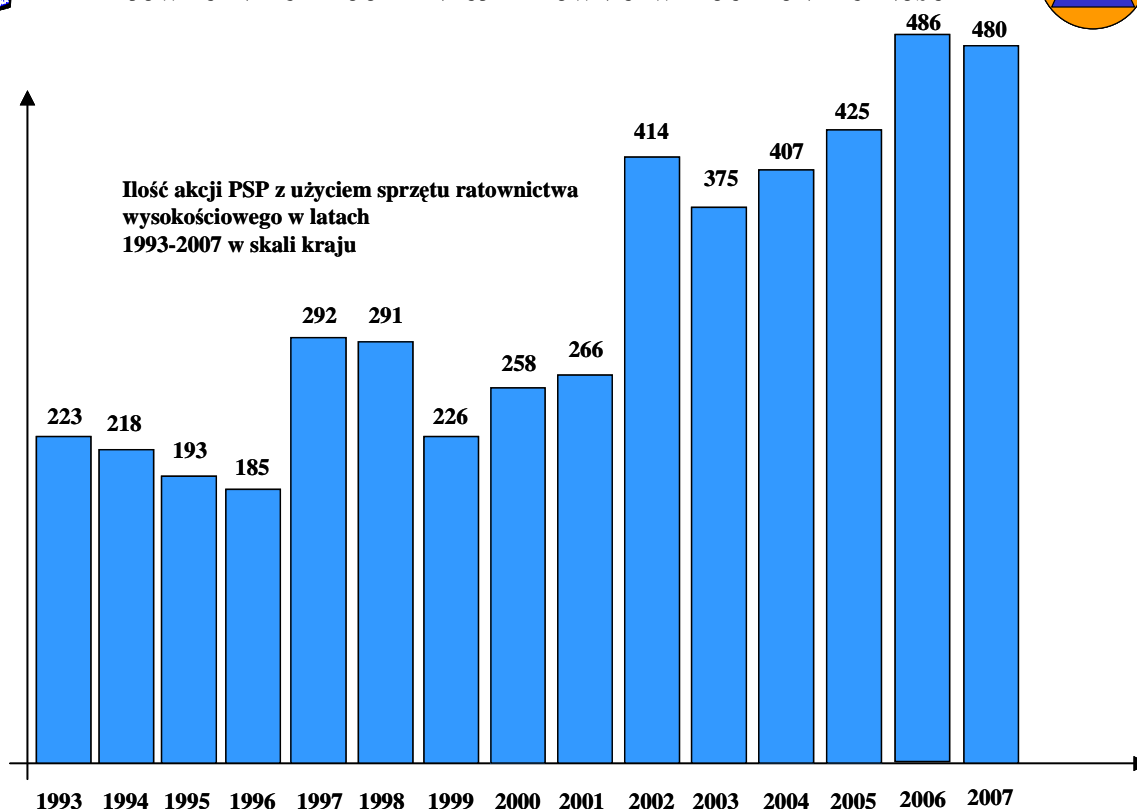
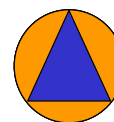
Lp.	województwo Miasto - Aglomeracja	2007
1.	Dolnośląskie	(48)
	Wrocław	14
2.	Kujawsko-Pomorskie	(22)
	Bydgoszcz	12
3.	Lubelskie	(59)
	Lublin (2)	30
4.	Lubuskie	(13)
	Gorzów	1
5.	Łódzkie	(29)
	Łódź (3)	23
6.	Małopolskie	(79)
	Kraków (2)	39
7.	Mazowieckie	(43)
	Warszawa (4)	22
8.	Opolskie	(10)
	Opole	6
9.	Podkarpackie	(6)
	Rzeszów	1
10	Podlaskie	(6)
	Białystok	4
11.	Pomorskie	(46)
	Gdańsk (5)	38
12.	Śląskie	(51)
	Katowice (17)	31
13.	Świętokrzyskie	(22)
	Kielce	7
14.	Warmińsko-Mazurskie	(13)
	Olsztyn	2

15.	Wielkopolskie	(21)
	Poznań	15
16.	Zachodnio-Pomorskie	(12)
	Szczecin (3)	8
17.	RAZEM - kraj	480

- (ilość akcji w całym województwie)
- Warszawa (4)- ilość miast wchodzących w skład aglomeracji

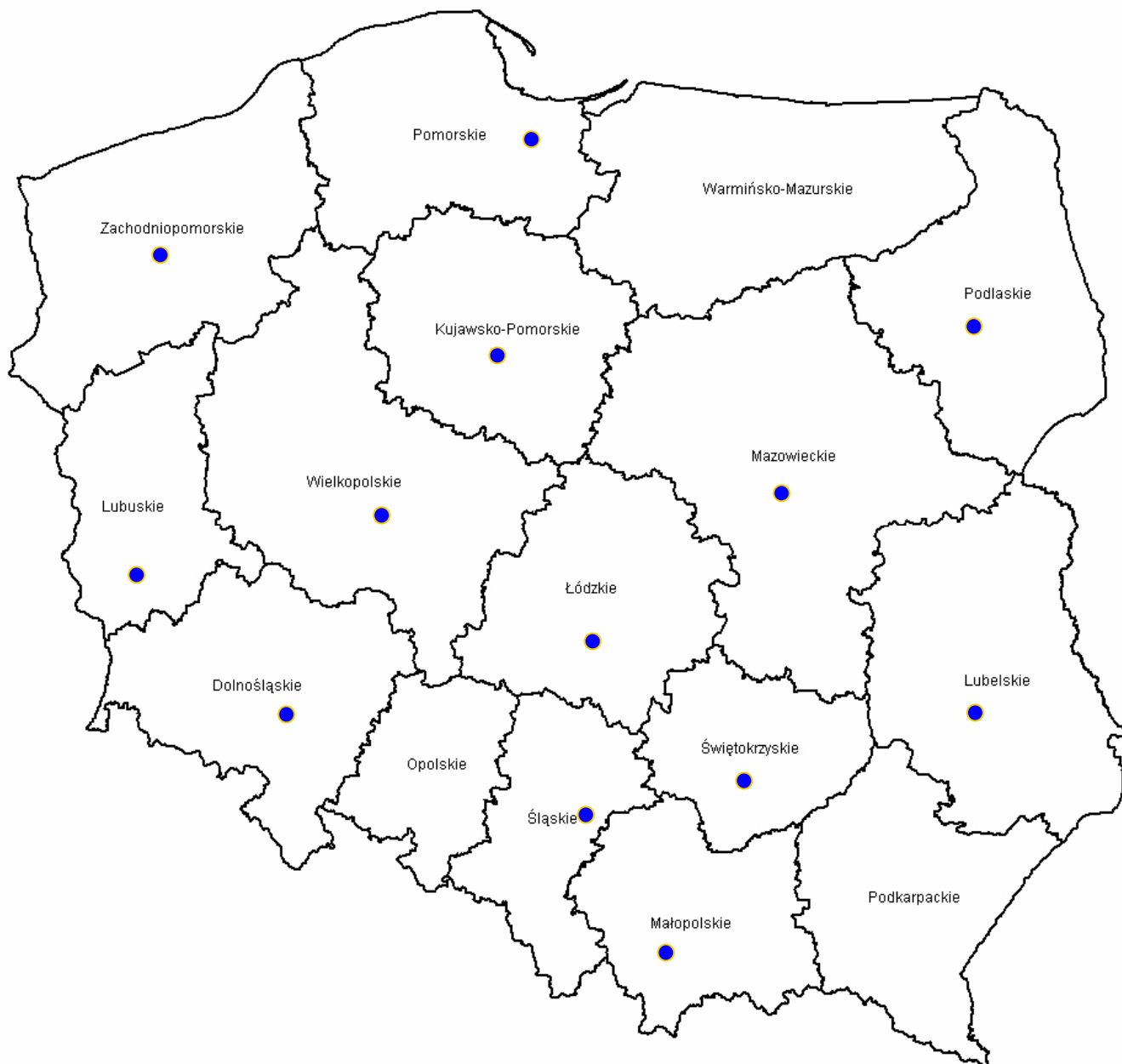
KOMENDA GŁÓWNA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
KRAJOWE CENTRUM KOORDYNACJI RATOWNICTWA I OCHRONY LUDNOŚCI

Analiza stanu ratownictwa wysokościowego PSP – maj 2008

W Państwowej Straży Pożarnej działa 27 Specjalistycznych Grup Ratownictwa Wysokościowego (SGRW). Umiejscowione są one w każdym województwie i w prawie każdej aglomeracji wojewódzkiej. **Trzynaście** SGRW z 13 województw zgłoszonych zostało do Centralnego Odvodu Operacyjnego (COO) będącego w operacyjnej dyspozycji Komendanta Głównego PSP.

Schemat rozmieszczenia Specjalistycznych Grup Ratownictwa Wysokościowego (SGRW) COO w Polsce

Lp.	Rodzaj Grupy	Oznaczenie
1	SGRW	●

W Ochotniczych Strażach Pożarnych (OSP) działa **6** takich grup a w Zakładowych Służbach Ratowniczych (ZSR) – **4**.

W 2007r. roku w PSP pełniło służbę **594** strażaków - ratowników wysokościowych (w tym **269** uprawnionych do działań ze śmigłowcem). **15** z nich posiada stopień instruktora. Wśród tej ponad pół tysięcznej grupy specjalistów PSP **34** z nich posiada uprawnienia jaskiniowe Polskiego Związku Alpinizmu.

Stan ilościowy strażaków –ratowników PSP tej specjalizacji w poszczególnych województwach i szkołach PSP przedstawia tabela nr.3

Tabela 3.

Ilość ratowników wysokościowych w PSP wg stanu na dzień 31.12.2007 r.

Lp.	Jednostka organizacyjna PSP	Ogółem	*w tym z uprawnieniami na śmigłowiec.
1	Dolnośląska KW PSP (w tym Wrocław)	54 (17)	15* (11)*
2	Kujawsko-Pomorska KW PSP (w tym Bydgoszcz)	15 (15)	4* (4)*
3	Lubelska KW PSP (w tym Lublin)	20 (20)	7* (7)*
4	Lubuska KW PSP (w tym Gorzów)	22 (1)	11* (1)*
5	Łódzka KW PSP (w tym Łódź)	34 (34)	31* (31)*
6	Małopolska KW PSP (w tym Kraków)	93 (29)	55* (25)*
7	Mazowiecka KW PSP (w tym Warszawa)	55 (31)	30* (27)*
8	Opolska KW PSP (w tym Opole)	21 (11)	6* (6)*
9	Podkarpacka KW PSP	27	4*

	(w tym Rzeszów)	(18)	(3)*
10	Podlaska KW PSP (w tym Białystok)	15 (15)	9* (9)*
11	Pomorska KW PSP (w tym Gdańsk)	58 (32)	27* (11)*
12	Śląska KW PSP (w tym Katowice)	37 (0)	11* (0)*
13	Świętokrzyska KW PSP (w tym Kielce)	23 (23)	8* (8)*
14	Warmińsko-Mazurska KW PSP (w tym Olsztyn)	22 (7)	11* (3)*
15	Wielkopolska KW PSP (w tym Poznań)	29 (18+11)	4* (3+1)*
16	Zachodniopomorska KW PSP (w tym Szczecin)	25 (21)	15* (14)*
17	SGSP	5	0*
18	CS PSP Częstochowa	11	4*
19	SA PSP Kraków (w tym w WSSGR Nowy Sącz)	16 (9)	13* (9)*
20	SA PSP Poznań	5	0*
21	SPP PSP Bydgoszcz	0	0*
22	CNBOP	0	0*
23	CMP PSP	0	0*
24	KG PSP	7	4*
25	RAZEM	594	269*

W stosunku do roku 2006 ogólna liczba ratowników wysokościowych wzrosła o 58 osób, co stanowi wzrost o 11%. Natomiast ogólna liczba ratowników wysokościowych z uprawnieniami na śmigłowiec wzrosła o 55 osób, co stanowi wzrost o 26%.

W OSP i ZSR działa ok. **100** ratowników z uprawnieniami wysokościowymi.

Strażacy - ratownicy wysokościowi PSP oprócz prowadzenia regularnych akcji ratowniczych współdziałają operacyjnie z ratownictwem: medycznym, górskim, górniczym oraz innymi służbami państwowymi i resortowymi. Uczestniczą w organizowanych przez komendy PSP wszystkich szczebli ćwiczeniach i manewrach a także zawodach organizowanych na szczeblu powiatowym, miejskim, wojewódzkim oraz centralnym.

KCKRiOL KG PSP przy współpracy wytypowanych Komend Wojewódzkich PSP i szkół PSP organizuje coroczne, centralne manewry poligonowe z udziałem między innymi tej specjalizacji ratowniczej oraz corocznie manewry wysokościowe dla pojedynczych przedstawicieli wszystkich komend wojewódzkich i szkół PSP z zaleceniem przekazania przećwiczonej tematyki na swoim terenie.

Przedstawiciele tej specjalizacji uczestniczyli w zagranicznych stażach lub szkoleniach ratowniczych między innymi w USA, Francji, Niemczech, Czechach i Rosji. Przeszkolili wg programów (podstawowego i śmigłowcowego) po dwóch przedstawicieli służb ratowniczych państw bezpośrednio sąsiadujących z Polską. Niezależnie od tego szkolą od kilku lat litewskich strażaków tej specjalizacji a w ubiegłym roku także ratowników z Estonii. Ratownicy wysokościowi doskonalą swoje umiejętności na:

- kursach ratownictwa jaskiniowego organizowanych przez Polski Związek Alpinizmu,
- kursach ratownictwa ścianowego oraz lawinowego organizowanych przez GOPR,
- zgrupowaniach kondycyjnych organizowanych w wytypowanych rejonach kraju,
- centralnych zawodach ratowników górskich i speleomistrzostwach Polskiego Związku Alpinizmu,
- zawodach służb resortu MSWiA,
- zawodach międzynarodowych w Niemczech.

W przypadku użycia Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Wysokościowego PSP powinna ona tworzyć odrębny odcinek bojowy a jego dowódca powinien znajdować się powyżej miejsca zdarzenia celem obserwacji uszkodzonych w trakcie transportu np. na dachu obiektu lub nad np. studnią.

Zadaniem grupy jest wówczas:

- **jak najszybsze dotarcie wraz ze specjalistycznym sprzętem do uszkodzonych lub zagrożonych,**
- **dokonanie oceny sytuacji i przekazanie informacji drogą radiową do KAR,**

- **opanowanie paniki i przemieszczenie osób w bezpieczne miejsce (np. na dach budynku lub na ostatnia kondygnację w pobliże wyjścia na dach.**

Każdy z ratowników grupy powinien być wyposażony w taki sposób, aby miał możliwość:

- **pokonywania stref zadymionych i objętych podwyższoną temperaturą w sytuacji braku oświetlenia,**
- **pokonywania zamkniętych drzwi i krat, wąskich odcinków kanałów itp.**
- **utrzymywania ciągłej łączności z dowódcą własnego odcinka bojowego i z każdym ratownikiem grupy / konieczność pracy na wydzielonym (osobnym) kanale radiowym/,**
- **samoratowania technikami alpinistycznymi w przypadku odcięcia dróg powrotu.**

Przeciętna waga dodatkowego wyposażenia niesionego przez każdego ratownika wysokościowego w takiej sytuacji osiąga wielkość ok.35 kg. Na wyposażenie to składa się: sprzęt łączności, sprzęt burzący (np. topór wielofunkcyjny Inopur), nożyco -rozpieracz z napędem ręcznym typu Unitol, sprzęt oświetleniowy (np. latarki czołowe), liny, sprzęt alpinistyczny, zestaw R-2, tyczka teleskopowa, trójkąty ewakuacyjne, nosze ewakuacyjne, wciągarka (np. typu Evak), rolki krawędziowe, plecakowy zestaw gaśniczy(np. Ifex) itp.

Opisywane wielokrotnie w światowej literaturze śmiertelne wypadki strażaków używających wind celem przemieszczenia się w strefę działań powodują, że ratownicy powinni docierać na odcięte kondygnacje przemieszczając się ze sprzętem przede wszystkim wewnętrznymi klatkami schodowymi.

Oczywiście jak w każdej specjalizacji występują w niej także problemy związane między innymi z:

- brakami w wyposażeniu specjalistycznym (w tym z długoletnim oczekiwaniem na zatwierdzenie wzoru jednoczęściowego kombinezonu ochronnego dla ratownika wysokościowego PSP),
- brakiem centralnej bazy treningowo-szkoleniowej,
- ograniczeniami w dostępie do śmigłowców ratowniczych,
- fluktuacji specjalistycznej kadry,
- współpracą z lokalnymi grupami ratowniczymi społecznych organizacji ochotniczych.

Zamiarem autora artykułu nie była szczegółowa analiza działania ratownictwa wysokościowego pod względem specyfiki prowadzonych akcji a jedynie zapoznanie

Czytelnika z miejscem tej formacji w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym, ogólnymi danymi dotyczącymi rozmieszczenia grup na terytorium kraju, ilością przeprowadzonych akcji oraz standardach wyposażenia. W tym zakresie założenia zostały zrealizowane

Literatura:

1. Symposium „XXV lat ratownictwa wysokościowego w ochronie przeciwpożarowej w Polsce” – Warszawa 14-15 października 2005r. Materiał zbiorczy wydany przez CNBOP.
2. Wytyczne do organizacji ratownictwa wysokościowego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP Warszawa kwiecień 2006r.
3. Programy kursów: wstępnego, podstawowego, śmigłowcowego cz. I i II z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną KG PSP 2005 r.